

Saksb.: Silje Johnsen
e-post: fmnosjo@fylkesmannen.no
Tlf: 755 31 685
Vår ref: 2015/4043
Deres ref:
Vår dato: 23.06.15
Deres dato:
Arkivkode:

Varslingsøvelse 2015

Evalueringsrapport

Innhold

1. Sammendrag og konklusjon.....	3
2. Bakgrunn.....	4
3. Øvingsmål.....	4
3.1 Delmål.....	4
4. Gjennomføring av øvelsen.....	5
5. Evaluering.....	6
5.1 Kommunens evne til å motta beredskapsvarsel via e-post.....	6
5.2 Rapportering.....	6
5.3 Er det behov for endringer i kommunens varslingsrutiner?.....	7

1. Sammendrag og konklusjon

Fylkesmannen gjennomførte 2. juni 2015 en varslingsøvelse for samtlige av kommunene i fylket. I forkant av varslingsøvelsen hadde kommunene mottatt informasjon om at Fylkesmannen ville kjøre en varslingsøvelse i løpet av uke 23.

Øvelsen hadde følgende tre øvingsmål:

- Mottak av beredskapsvarsel på e-post
- Kvittere for mottatt varsel
- Rapportere tilbake til Fylkesmannen.

I overkant av halvparten av kommunene hadde i løpet av den første timen mottatt og kvittert for mottatt varsel. Dette anses fra vår side som tilfredsstillende.

Oppfølgingspunkter

Varslingsøvelsen avdekket følgende forbedringspunkter/oppfølgingspunkter:

- **Bruke flere varslingskanaler, både SMS og e-post**
Ved beredskapsvarsling er det viktig å varsle bredt, da varsling via e-post i mange tilfeller kan være sårbart. Kommunene la i evalueringspunktene vekt på at det var ønskelig at beredskapsvarsel også sendes som SMS til leder av kommunens kriseledelse. Fylkesmannen ser i denne sammenheng behovet for å utvikle nye rutiner for beredskapsvarsling til kommunene.

Ansvarlig for oppfølging: Fylkesmannen.

- **Oppdatering av varslingslister**
Erfaringer fra øvelsen viser at det er viktig at varslingslister er oppdaterte. Kommunene bør ved revisjon og endringer i varslingslister videresende denne informasjonen til Fylkesmannen. Dette omhandler først og fremst endringer som berører rådmenn, ordførere, beredskapskoordinator, men også beredskapsmail. Fylkesmannen ser behovet for å gjennomføre årlige varslingsøvelser for å kvalitetssikre varslingslistene.

Ansvarlig for oppfølging:

- Kommunene bør sende oppdaterte varslingslister til Fylkesmannen
- Fylkesmannen bør kjøre årlige varslingsøvelser

- **Beredskapsmail**
Varslingsøvelsen avdekket at beredskapsvarsling til postmottak i mange tilfeller kan være svært sårbart. Av de kommunene som hadde lengst responstid viste det seg at varselet hadde forsvunnet i mengden av annen e-post som kom til postmottak. Fylkesmannen oppfordrer derfor de kommunene som ikke har beredskapsmail til å opprette dette.

Ansvarlig for oppfølging: Kommunene

2. Bakgrunn

Bakgrunn for varslingsøvelsen må ses i sammenheng med embetsoppdraget som pålegger at Fylkesmannen skal gjennomføre minimum en varslingsøvelse for kommunene i løpet av ett år. Varsling og rapportering er en viktig del av krisehåndteringen, og feil og mangler i varslingsrutiner og varslingslister kan få store konsekvenser i forhold til krisehåndteringen. Det er derfor viktig å øve for å kvalitetssikre at varslingsrutinene og varslingslistene til enhver tid er oppdaterte.

Fylkesmannen skal ved uønskede hendelser motta og videreformidle beredskapsvarsel (ekstremvær, flom, skredvarsel etc.) til kommunene. Samtlige av beredskapsvarslene går ut på e-post, herunder kommunenes beredskapsmail, men for de av kommunene som ikke har beredskapsmail sendes beredskapsvarslet til kommunenes postmottak. Ved særlige alvorlige og akutte krisesituasjoner vil Fylkesmannen i tillegg til å bruke mail benytte SMS-varsling til eksempelvis rådmenn, ordfører og beredskapskoordinator. I tillegg til varsling skal Fylkesmannen be kommunene om situasjonsrapportering for å holde sentrale myndigheter orientert om situasjonen.¹

3. Øvingsmål

- **Mottak av beredskapsvarsel på e-post**

Varslingsøvelsen hadde til hensikt å øve kommunens system og rutiner for å motta og kvittere for mottatt varsel ved bruk av e-post. På denne måten ønsket vi å oppdatere og verifisere om dagens e-postsystemer er tilstrekkelig og hensiktsmessig for beredskapsvarsling.

- **Kvittere for mottatt varsel**

Ett av målene var å teste kommunenes evne til å kvittere for mottatt varsel ved å følge en lenke som var i beredskapsvarselet. På denne måten vil Fylkesmannen vite om beredskapsvarselet har nådd frem til og er lest av kommunen.

- **Rapportering**

Et tredje mål med varslingsøvelsen var at kommunene skulle rapportere tilbake til Fylkesmannen. Under denne øvelsen fungerte de to spørsmålene som evalueringspunkter for å evaluere varslingsøvelsen.

¹ «Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal» (DSB 2009).

4. Gjennomføring av øvelsen

Varslingsøvelsen ble innledet med at Fylkesmannen sendte et beredskapsvarsel pr. e-post til samtlige av kommunene i Nordland. Varselet ble sendt 2. juni 2015 kl. 09.07, og følgende melding gikk ut til alle kommunene:

ØVELSE – ØVELSE – ØVELSE

Varslingsøvelse

Dette er en varslingsøvelse som sendes til alle kommunene i Nordland. Hensikten med øvelsen er å øve kommunenes evne til å motta og kvittere for mottatt varsel, samt rapportere tilbake til Fylkesmannen. For de kommunene som har beredskapsmail benyttes denne, mens for de øvrige sendes varselet til kommunens postmottak. Fylkesmannen ønsker følgende tilbakemelding fra kommunen.

1. Kvittering for mottatt varsel så fort som mulig

Kommunen skal kvittere for mottatt varsel ved å trykke på linken «Melding mottatt» (se nederst i mailen).

2. Kort rapport innen kl. 14

Som et grunnlag for vår evaluering av varslingsøvelsen, ber vi kommunen besvare følgende to spørsmål i sin rapportering:

1. Når ble varselet mottatt leder av kriseledelsen?
2. Er det behov for justeringer i kommunens varslingsrutiner?

Rapporten sendes pr. mail til: fmnoberedskap@fylkesmannen.no

Spillstaben hos fylkesmannen kan nås på tlf. 900 83 829 (Tom) el. 417 97 641 (Silje), ev. mail: fmnoberedskap@fylkesmannen.no

VENNLIGST KLIKK HER FOR Å BEKREFTE AT DU HAR LEST MELDINGEN:

[MELDING MOTTATT](#)

HILSEN
FYLKESMANNEN I NORDLAND

5. Evaluering

Evalueringen tar utgangspunkt i kvitteringsloggen i DSB-CIM, samt rapporteringene fra kommunene til fylkesmannen.²

5.1 Kommunens evne til å motta beredskapsvarsel via e-post

Et delmål med øvelsen var å teste kommunenes evne til å motta beredskapsvarsel pr. e-post. 41 av 44 kommuner har pr. 16.06.15 kvittert for å ha mottatt beredskapsvarselet ved å trykke på linken «Melding mottatt».

Fylkesmannen registrerte at det var feil i flere av beredskapsmailene som ble benyttet under øvelsen. De kommunene dette gjaldt ble det opprettet kontakt med, og nytt beredskapsvarsel ble sendt ut til disse kommunene. I tillegg mottok Fylkesmannen nye beredskapsmail fra kommuner som har opprettet beredskapsmail, og disse inngår nå i varslingslistene.

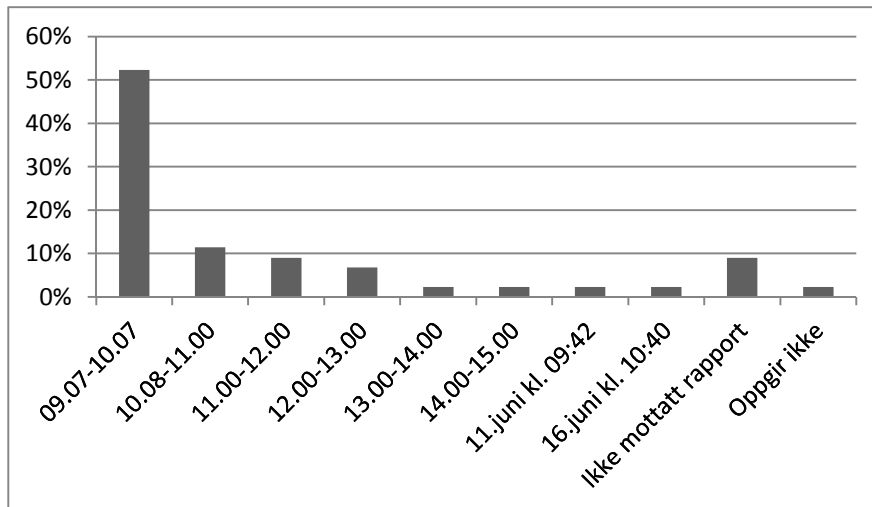
Et stort flertall av kommunene poengterte viktigheten av at beredskapsvarsel også sendes kriseledelsen pr. SMS. Begrunnelsen for dette er blant annet at e-postvarsling er et sårbart system, da e-post leses sporadisk i løpet av dagen. I tillegg vil varsling som SMS gi langt bedre mulighet for hurtig respons.

5.2 Rapportering

Kommunene ble bedt om å sende rapport til Fylkesmannen innen kl. 14.00 den 2.juni. Rundt kl. 14.00 hadde Fylkesmannen mottatt rapport fra rundt 84 % av kommunene, noe som etter vår vurdering er meget bra. Totalt mottok vi rapport fra 93,2 % av kommunene.

Som det fremgår av beredskapsvarselet var ett av rapporteringskravene å besvare når beredskapsvarselet ble mottatt leder av kriseledelsen. Figur 1 viser innenfor hvilket tidsrom (klokkeslett) beredskapsvarslet ble lest/mottatt leder av kriseledelsen eller dens stedfordrende. Som det fremgår av figur 1 hadde 52 % av øverste leder av kriseledelsen i kommunen mottatt beredskapsvarselet i løpet av den første timen etter at beredskapsvarselet ble sendt. Etter henholdsvis to og tre timer hadde ytterligere 11 % og 9 % mottatt beredskapsvarselet, og etter tre timer hadde totalt 72 % av lederne av kriseledelsen i kommunene mottatt beredskapsvarslet.

² Rapporten er utarbeidet 16.juni 2015, og ev. rapporter fra kommuner etter dette tidspunkt er ikke inkludert i evalueringsrapporten.

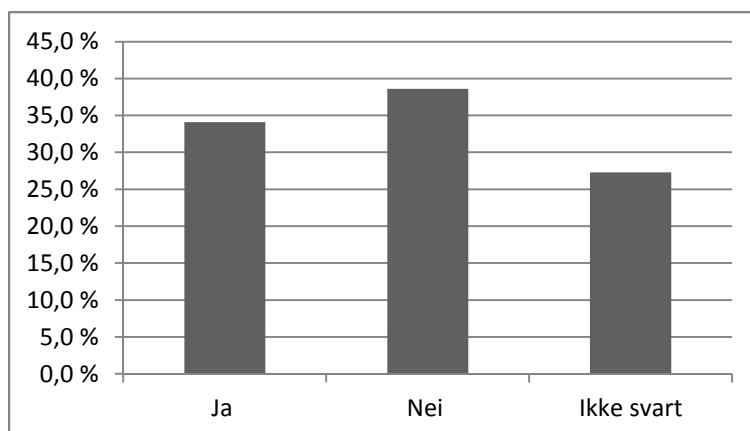

Figur 1. Når ble beredskapsvarselet mottatt leder av kriseledelsen (klokkeslett)

Samlet sett illustrerer dette at varslingsrutinene i de aller fleste tilfellene fungerer tilfredsstillende. Likevel har det i enkelte av kommunene tatt relativt lang tid før leder av kriseledelsen har mottatt varselet. Dette kan ses i sammenheng med at beredskapsvarsel som bare sendes ut pr. e-post er sårbart, og særlig sårbart er det dersom beredskapsvarselet går til postmottak. Ved alvorlige og akutte hendelser er det viktig at varslingen også sendes via SMS. I tillegg antas det at en del av kommunene har hatt tekniske problemer med e-postsystemene, samt at Fylkesmannens varslingslister ikke har vært oppdaterte.

5.3 Er det behov for justeringer i kommunens varslingsrutiner?

I rapportene som ble tilsendt Fylkesmannen fra kommunene hevder 34,1 % av kommunene at det er behov for justeringer i kommunenes varslingsrutiner, mens 38,7 % hevder at det ikke trengs noen endringer i kommunens varslingsrutiner, se for øvrig figur 2 nedenfor.

Figur 2. Er det behov for justeringer i kommunens varslingsrutiner

